

Civilprocessen anno 2022

Udpluk og udviklingstendenser

Holst,

Oktober 2022

- / Fildelingssager er ikke (men måske alligevel) ok, jf. U 2020.2014 Ø og U 2021.4522 V
- / Sager om forbrugsudgifter kan anlægges mod boligorganisationer, jf. U 2021.846 V og U 2022.1187 H
- / Et nødvendigt procesfællesskab hindrer sjældent anerkendelsespåstande, jf. U 2022.4234 H
- / Ulla Otkens artikel næppe (længere) rammende for behandlingen af »udskiftning af parter«, jf. U 2022.3836 H
- / Syn og skøn i voldgift er ikke »voldgift«, jf. U 2022.1 H
- / En konto uden indeståender er ikke et »aktiv« til godsværneting, jf. U 2021.522 Ø
- / Transport af gods fra Asien har international karakter selvom begge parter er danske, jf. U 2021.4943 H
- / En periode på »to hele hverdage« er tilstrækkelig kontradiktion i kæremål, U 2021.2846 H
- / Sagsportalen trumfer processkrifter, jf. U 2022.3836 H
- / Højesteret har udstukket mere generelle rammer for prøvesager og sagsudsættelse i komplekser, jf. U 2021.37784 H
- / Gruppesøgsmål egner sig bare ikke til sager om erstatningspligt (og ikke kun ansvar), jf. U 2022.2335 Ø
- / Den advokatetiske pligt til at underrette om stævning håndhæves af retterne, jf. U 2021.1831 V
- / Processkrifter om bevisførelse kan ikke tillægges præklusionsvirkning, jf. U 2022.86 Ø
- / (Hemmeligt optagne) telefonsamtaler kan ofte fremlægges, jf. U 2021.1283 Ø
- / Man kan holde syn og skøn på Retslægerådets »område«, når rådet grundet sagstypen ikke vil svare, jf. FM 2020.187
- / Man kan ikke udmelde to skøns mænd alene fordi parterne skændes, jf. U 2022.1370 V
- / Fristen for bemærkninger til skønsmænds honorar kan måske (ikke) sætte på forhånd, jf. U 2021.3734 Ø og U 2015.3776 V
- / Obiter dicta har ikke retskraft, jf. U 2021.766 H
- / Erstatningssager kan ikke »opdeles« - heller ikke for at lette procesfinansieringen, jf. U 2022.1957 H
- / Samtidig anke og kære er (næsten) altid ok, jf. U 2021.4122 H
- / Det er unødvendigt at kontraanke mellem flere sagsøgte/appelindstævnte, jf. U 2022.1409 H
- / Sager om eksklusion af andelshavere har ikke andelskronen som sagsværdis, jf. U 2021.3767 H
- / Sagsøger kan få sagsomkostninger ved medhold for 18 %, jf. U 2021.1751 H
- / Sagsøger kan slippe for sagsomkostninger ved medhold for 3-5 % jf. U 2021.3615 H og U 2021.4076 H
- / Store sager skal ikke automatisk give høje omkostninger, jf. U 2022.383 H
- / (Appel-)sager der afvises ex officio, skal måske som udgangspunkt ikke give sagsomkostninger, jf. U 2022.4215 H
- / De danske sagsomkostningsregler er ikke EMRK-stridige, jf. U 2021.3906 Ø

Holst, Når sagsportalen»driller«

Lidt baggrund

- ▮ Sagsportalen er obligatorisk for al kommunikation med retterne, jf. U 2020.1598 Ø og U 2020.1336 H (forudsætningsvist)
- ▮ Parterne har selv ansvaret for at bruge sagsportalen, jf. dog måske U 2020.159 Ø om en selvmøder (oprejsningsbevilling)
- ▮ Sagsportalen skal anvendes, selvom parten er fritaget fra offentlig digital post, jf. FM 2019.188

- Processkrifter har »virkning« fra det tidspunkt, de gøres tilgængelige for retten, jf.

RPL § 148 a

»LFF 2017/1 22, specielle bemærkninger til § 148 a, stk. 2: »Dette indebærer, at en digital meddelelse, der er modtaget på domstolens sagsportal eller af retten på e-mail kl. 23.59 den 30. november, anses for at være kommet frem den 30. november, uanset at dette tidspunkt er uden for rettens almindelige kontortid«

- Også når de (berettiget) indleveres elektronisk på anden måde, jf. U 2017.438 Ø og U 2019.1541 H

Problem # 1: »Korrekt« brug af sagsportalen

- FM 2020.268 (kære på den forkerte sag)
- Sag henvist fra Retten i Herning til Københavns byret · to sager på portalen
- Henvisningsafgørelsen kæres med Procesbevillingsnævnets tilladelse

... ved indlevering af kæreskrift via »appel«-funktionen på den nye sag ved Københavns Byret

Problem # 1: »Korrekt« brug af sagsportalen

▮ Landsretten:

»Det følger af Højesterets kendelser trykt i UfR 2013.570 H, UfR 2015.913 H og U 2019.1159 H, at ekspeditionsfejl i form af indlevering af ankestævning til den forkerte instans begået af en parts advokat som udgangspunkt ikke kan føre til, at der meddeles tilladelse til kære efter kærefristens udløb.«

»"[D]et fremgår af retsplejelovens § 393, stk. 3, at kære sker ved indlevering af kæreskrift til den ret, hvis afgørelse kæres, og [det] fremgår udtrykkeligt af Procesbevillingsnævnets kæretilladelse, at kæreskrift skulle indleveres til Retten i Herning.«

Problem # 1: »Korrekt« brug af sagsportalen

- U 2021.1632 H (om at bruge knapper):
- Kæreskrift var indlæst rettidigt og på sagsportalen.
- Men det var sket som en »meddelelse« af typen »processkrift« og ikke ved funktionen »Opret appel«

Problem # 1: »Korrekt« brug af sagsportalen

/ Højesteret:

»Det fremgår af retsplejelovens § 587, stk. 1, jf. § 427, stk. 2, jf. § 393, stk. 3, at kære sker ved indlevering af kæreskrift til den ret, hvis afgørelse kæres.

Ifølge retsplejelovens § 148 a, stk. 1, skal alle borgerlige retssager, herunder borgerlige kæresager, anlægges og behandles ved anvendelse af domstolenes digitale sagsportal«

Problem # 1: »Korrekt« brug af sagsportalen

»Det fremgår bl.a. af forarbejderne til § 148 a, at forpligtelsen til at anlægge og behandle sagerne på domstolenes sagsportal indebærer, at en retssag **skal anlægges digitalt på den måde, som foreskrives på domstolenes sagsportal** (Folketingstidende 2015-16, tillæg A, lovforslag nr. L 22, s. 12). Det fremgår endvidere, at det **forventes, at alle professionelle repræsentanter og virksomheder vil være i stand til at anvende domstolenes sagsportal**«

»Domstolsstyrelsen har udarbejdet »Vejledning til minretssag.dk«, der er **målrettet advokater og andre professionelle brugere** af minretssag.dk. Vejledningen er bl.a. tilgængelig på Domstolsstyrelsens hjemmeside, og der henvises til vejledningen på forsiden af minretssag.dk.

Af vejledningens punkt 40, der er benævnt »Kæreskrift til Højesteret«, fremgår bl.a. følgende:

»**Du kærer på sagens forside ved at trykke på knappen »Opret appel**« og derefter vælge »Kære«.«

Problem # 1: »Korrekt« brug af sagsportalen

»På den baggrund og henset til formålet med indførelsen af sagsportalen finder Højesteret, at sagsportalens appelfunktion skal anvendes ved iværksættelse af kæremål, således at det ikke er tilstrækkeligt at indlæse et processkrift indeholdende et kæreskrift på en allerede eksisterende sag i sagsportalen«

Problem # 2: Uoverensstemmelser på sagsportalen

- / U 2022.3836 H
- / Sagsøgte var på sagsportalen angivet som et selskab og i stævningen (»supplerende sagsoplysninger«) som et andet.

»Som anført af landsretten fremgår det af § 3, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 1173 af 21. september 2016 om anvendelse af domstolenes sagsportal i borgerlige retssager og sager om optagelse af bevis om borgerlige krav, at sager anlægges eller indbringes for retten ved, at den part eller myndighed, som anlægger eller indbringer sagen, i felter udfylder de oplysninger, der er nødvendige for, at retten kan behandle sagen, herunder om parternes navne og adresser«

Problem # 2: Uoverensstemmelser på sagsportalen

»Bekendtgørelsen er udstedt i medfør af bl.a. retsplejelovens § 348, stk. 5, 1. pkt., hvorefter Domstolsstyrelsen fastsætter nærmere regler om indførelse af data på domstolens sagsportal og om indlevering af dokumenter.

Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår (Folketingstidende 2015-16, tillæg A, lovforslag nr. L 22, s. 20), at **ved uoverensstemmelse mellem en påstand, som er indtastet på domstolens sagsportal, og en påstand, som er anført i et processkrift, vil det være påstanden i sagsportalen, som gælder. Højesteret finder, at tilsvarende må gælde med hensyn til parternes navne.**«

→ Det samme må vel så gælde alle oplysninger, der hører til i et (obligatorisk) felt...?

Problem # 3: Når portalen ikke virker

... eller NemID ikke virker. Eller Nets ikke virker.

/ Varslet vedligehold

→ Næppe grund til at forvente særlige indrømmelser (uanset varslingens længde)

/ Uforudset nedbrud eller andre tekniske problemer

→ Grund til at overveje betydningen for parter (og advokater)

Problem # 3: Når portalen ikke virker

! Bevis for tekniske problemer?

! FM 2019.122: Udeblivelsesdom genoptaget efter mere end fire uger

»Efter oplysningen i byrettens kendelse af 27. december 2018 om, at Domstolsstyrelsen har oplyst, at der "p.t." ikke sker advisering ved og efter afslutning af en sag i Civilsystemet/www.minretssag.dk, lægger landsretten til grund, at der den 27. december 2018 var problemer med advisering af parter om afsigelse af f.eks. en udeblivelsesdom.«

! FM 2020.244

»Da det ikke er godtgjort, at det var særlige tekniske problemer, der forhindrede, at sagen blev anlagt på sagsportalen senest den 6. januar 2020 ...«

Problem # 3: Når portalen ikke virker

- U 2020.1336 H
- Appellanten kærede ved *e-mail* under henvisning til, at »opret appel« ikke virkede
- Landsretten* konsulterede (telefonisk) Domstolsstyrelsen og afviste kæremålet, da man herfra fik oplyst, at der ikke var kendte tekniske problemer
- Appellanten fik herefter tredjeinstansbevilling
- Og oplevede igen problemer* med »opret appel«
- Højesteret gav – ikke overraskende - oprejsningsbevilling

Problem # 3: Når portalen ikke virker

/ Hvor højt er barren så sat?

FM 2019.122: (Almindelige) undskyldelige omstændigheder

FM 2020.244 siger vel ikke noget (andet end om bevisbyrden)

U 2020.1336 H: (Landsretten) kræver ret håndfast bevis. Højesteret siger vel ikke noget?

/ FM 2021.147 (det måske mest rimelige)?

”Kærende har imidlertid den 18. november 2021 ved meddelelse på sagsportalen oplyst, at appelfunktionen på sagsportalen var inaktiv, og at kæreskrift derfor ikke kunne indleveres korrekt. Kærende har endvidere oplyst, at kæreskriftet samme dag er sendt pr. e-mail til Retten i Hillerød.

På den baggrund finder landsretten, at kæreskriftet er indleveret rettidigt.”

Problem # 3: Når portalen ikke virker

! I FM 2021.147 var kærende repræsenteret af advokat (Mads Krøger Pramming).

→ Kan man hente inspiration fra praksis om lovligt forfald?

! U 2020.3327 V:

»Der er ikke oplyst sådanne særlige omstændigheder, som kunne begrunde, at byretten var berettiget til at anmode advokat A om ved lægeerklæring at dokumentere lovligt forfald til to hovedforhandlinger den 15. juni 2020«

! U 2019.2528 V:

»Jeg må på vegne af advokat Michael Transø Schultz desværre meddele, at han er taget hjem med høj feber. Jeg må desværre allerede nu forudskikke hans afbud til hovedforhandlingen på mandag.«

Problem # 4: Anke helt kort...

- / U 2019.510 H: Ankestævning skal indgives af en advokat med møderet
- / U 2019.1532 Ø: En ankestævning hidrører *i hvert fald* fra den advokat, der står som afsender på ankestævningen under »supplerende sagsoplysninger«
- / FM 2019.125: En berigtiget ankestævning *efter* ankefristens udløb redder ingen (se også U 2019.1532 Ø om en *meddelelse* om advokatskifte efter fristen)
- / U 2020.1746 H: Kravet er, at »at den mødeberettigede advokat har formuleret eller godkendt indholdet af ankestævningen eller det supplerende processkrift«
  - / Gentager samtidig, at en *meddelelse* ikke redder nogen – heller ikke selvom den uploades inden ankefristen
- / U 2021.4019 Ø: Anke i henhold til »aftale« med en mødeberettiget advokat er ikke nok

Lidt baggrund

- / Battle of the experts – eller syn og skøn?

- / Nyere tendenser
  - / Hvad er en sagkyndig erklæring
  - / Hvad er en ensidig erklæring
  - / Hvornår er den indhentet
  - / ... til brug for sagen
  - / Og hvornår kan den tillades?

»Sagkyndig«

- / Den skal vedrøre faktum, ikke jus (U 2014.138 H om Werlauffs responsum)
- / Den skal indeholde et element af vurdering
  - / U 2020.938 H (e.c.): Rene sammenskrivninger
- / Den skal fremstå som afsendt af den sagkyndige
  - / U 2018.1611 V, FM 2018.92: Parternes egne oplysninger
  - / U 2021.218 V: Grænsen kan være svær

»Sagkyndig«

/ ... for 2021-sagen blev omgjort i U 2022.97 H

Landsretten fandt, at en erklæring udarbejdet af den ene parts faste revisor kunne fremlægges, fordi det står parterne frit for »at fremlægge oplysninger og vurderinger [som partsindlæg]«

/ Højesteret så lidt anderledes på erklæringen

»Sagkyndig«

»Rapporten fremtræder som en **erklæring på 23 sider fra revisionsfirmaet PwC** med indholdsfortegnelse og systematisk redegørelse«

»Revisionsfirmaets partner [Revisor1] har i sit fremsendelsesbrev til direktion og bestyrelse i X anført bl.a., at »nedenstående rapport beskriver, hvilken dokumentation vi har gennemgået, metoden for opgørelsen samt vores konklusioner«

»Det fremgår af rapportens punkt 2.3, at den er **udarbejdet til brug for retssagen**, og der er samme sted **henvist til de etiske regler for revisorer**, »herunder krav om overholdelse af de fundamentale principper om integritet, objektivitet, professionelle kompetencer og fornøden omhu, fortrolighed samt professionel adfærd.«

»Sagkyndig«

»Højesteret finder, at rapporten fra PwC **ikke blot har karakter af en talopstilling** eller lignende, men at der er **tale om en selvstændig og selvforklarende erklæring** med den **sagkundskab og autoritet, som er forbundet med en revisorerklæring fra PwC** om tabsopgørelsen.

Erklæringen er efter sagens anlæg ensidigt indhentet af sagsøgeren til brug for sagen, og sagsøgeren ønsker den fremlagt for skønsmanden, der forventes at afgive erklæring om samme tema.«

Se om »fordelen« ved at være SKAT U 2021.2642 V

»Ensidig«

- ▮ Skønserklæringer fra tidligere sag
  - ▮ U 2011.1607/1 H, U 2002.625 V og U 2004.1402 Ø
  - ▮ Se nu U 2021.1048 H

»Efter sagens anlæg«

- ! En rent teoretisk diskussion i ET 2011 s. 317 og ET 2016 s. 209

- ! Troede vi indtil U 2022.728 V
  - ! Sagsøger *bestiller* en erklæring fra COWI og modtager (ifølge egne oplysninger) telefonisk orientering om erklæringens konklusioner
  - ! Sagsøger anlægger sag
  - ! Sagsøger modtager erklæringen (dateret efter sagens anlæg)

- ! Vestre landsret: Den går lige...

»Efter sagens anlæg«

▮ Mit bud:

Det vil almindeligvis vil være afgørende, om erklæringen er udfærdiget og underskrevet inden sagens anlæg, men der kan i den konkrete sag gøres undtagelse, hvis erklæringen er bestilt (og måske tillige udført, men blot ikke afgivet) inden sagens anlæg, hvis den tidsmæssige overskridelse i forhold til afgivelsestidspunktet er begrænset og der i øvrigt foreligger undskyldelige omstændigheder

»Til brug for sagen«

/ U 2020.938 H

- / Sagen vedrørte spørgsmålet om erstatning efter et færdselsuheld, hvor en knallertfører blev påført omfattende skader, da hun blev påkørt af en bil.
- / Mens sagen verserede, var den pågældende fortsat under kommunal udredning og frekventerede i denne sammenhæng en psykolog.
- / Efter byretten havde frifundet bilens ansvarsforsikringselskab, indgav tilskadekomne en ankestævning vedlagt en udtalelse fra hendes psykolog udarbejdet efter byrettens dom.
- / Udtalelsen var – tilsyneladende – ikke indhentet til brug for retssagen, idet det af de kommunale akter fremgik, at kommunens sagsbehandler havde efterspurgt en psykologvurdering til brug for »... afdækning af behovet for særlig støtte fra Familierådgivningen« (sml. FED 2019.29 V)

»Til brug for sagen«

Det fremgik imidlertid samtidig af telefonnotater, at tilskadekomne selv havde henvist kommunen til psykologen, at tilskadekomne havde drøftet udtalelsens udformning med psykologen, og at tilskadekomne havde haft udtalelsen til gennemsyn i udkast.

/ Flertallet:

” Vi finder, at A dermed **har haft indflydelse på udpegningen af B** som den psykolog, der skulle besvare kommunens forespørgsel, og at hun **endvidere har haft indflydelse på udarbejdelsen af erklæringen.**

Erklæringen må på denne baggrund **reelt anses for ensidigt indhentet af A.** Det er ved vurderingen uden betydning, at erklæringen er indhentet på kommunens foranledning og ikke med henblik på at skulle fremlægges som bevis i retssagen”

Hvornår må de fremlægges?

! U 2020.282 H, U 2020.800 V og FM 2020.265

- ! Man må normalt fremlægge erklæringer til brug for *supplerende spørgsmål* samt til støtte for en anmodning om at skønsmanden skal afsættes

Fra FM 2020.265: »bilagene [skal ikke] indgå som et selvstændigt bevis, men alene indgå i grundlaget for de supplerende spørgsmål«

! U 2022.97 H

- ! Det gælder næppe tilsvarende inden første runde spørgsmål

»Fremlæggelse og udlevering af erklæringen om tabsopgørelsen til skønsmanden inden gennemførelsen af syn og skøn om samme tema ville indebære en risiko for utilbørlig påvirkning af skønsmanden«

Hvis man ikke må skrive

/ Så må man heller ikke møde op og tale, jf. U 2020.938 H:

»OM VIDNEAFHØRING AF PSYKOLOG B

Det følger af det ovenfor anførte, at psykolog Bs erklæring ikke kan fremlægges i sagen. Da dette ikke skal kunne omgås ved, at B føres som sagkyndigt vidne, finder Højesteret, at en eventuel afhøring af B må afgrænses således, at han ikke bliver stillet spørgsmål om erklæringen og de sagkyndige vurderinger, der fremgår heraf.

B kan dog afhøres som almindeligt vidne, herunder om sine faktiske iagttagelser fra As behandlingsforløb ved Tværfagligt Smertecenter.«

Se tillige lovforslag 20/2016, de almindelige bemærkninger afsnit 2.2.1.2.

/ U 2020.2413 Ø

/ Appellanten ville gerne stille følgende spørgsmål til den retsassessor, der havde afsagt den ankede byretsdom:

- Kan De bekræfte, at De i forbindelse med tilkendegivelsen den 2. april 2019 foreslog sagen forligt, mod at A betalte et beløb på 10-15 millioner kroner, og at dette blev afvist?
- Hvorledes er De nået frem til dette beløb?
- Hvorfor fremgår beløbet ikke af tilkendegivelsen som gengivet i retsbogen?
- Hvorledes når De frem til domsresultatet på 50 millioner kr.?

/ Samt føre retsassessoren som vidne.

- U 2020.3888 Ø
  - Appellanten ønskede at afhøre sin egen advokat om, hvad et vidne havde forklaret i byretten

- ▮ U 2021.4115 H (partner men ikke advokat)
  - ▮ RPL § 170, stk. 1: Advokater er fritaget for at vidne
  - ▮ RPL § 170, stk. 4: Advokaters medhjælpere er fritaget for at vide

- ▮ Vidnet i denne sag var partner i et advokatfirma, men ikke advokat (derimod juridisk rådgiver)

Holst, Ombytning af parter

Baggrund

/ Rette sagsøger

→ Den eller de personer, der materielt er berettiget i henhold til det påståede krav

/ Interessen skal være konkret (den rigtige sagsøger)

/ Aktuel (ikke hypotetisk eller forbigået)

/ Forkert sagsøger <> (typisk) afvisning på grund af manglende retlig interesse

/ Rette sagsøgte

→ Den eller de personer, der materielt er forpligtede i henhold til det påståede krav

/ Forkert sagsøgte <> (typisk) frifindelse

Baggrund

- / Ulla Otken i U 2002 B s. 96 ff.
- / Skelner mellem sagsøger (som normalt kan skiftes, jf. senest U 2020.2943 Ø) og sagsøgte (som volder vanskeligheder)
- / Og for sagsøgte mellem »udskiftning« og »berigtigelse«

»Ud fra de to Højesteretsafgørelser (U 2000.1836 H og HK af 28. juni 2001) kan det konkluderes, at der ikke kan ske ombytning af en sagsøgt, hvis den sagsøgte eller den tredjemand, der ønskes ombyttet til, modsætter sig dette«

Baggrund

/ Civilprocessen s. 231

»Vil en korrektion af stævningen indebære, at parten skifter identitet, forudsætter korrektionen samtykke fra de ind- og udskiftede parter«

/ Den civile retspleje s. 357

»Såfremt betegnelsen for sagsøger eller sagsøgte ikke er rigtig, kan betegnelsen ændres inden for rammerne af Rpl § 349, stk. 2. De må i forhold til sagsøgte forudsætte, at stævningen reelt er rettet mod den rette sagsøgte, der blot ikke er betegnet rigtig«

→ (jf. U 2018.2828 H)

»Når stævningen ... fremstår som rettet mod den rette sagsøgte, kan en forkert betegnelse således berigtiges, såfremt det ikke har haft betydning for sagsøgtes mulighed for at varetage sine interesser.«

U 2021.3570 V (ændret ved U 2022.3836 H)

U På sagsportalen indtastes to forskellige selskaber:

U A på portalen (feltet for sagsøgte)

U B i stævningen (dokumentet »supplerende sagsoplysninger«)

U Landsretten:

»Landsretten finder, at en ændring af sagsøgtes identitet til B A/S går ud over, hvad der uden samtykke fra B A/S og Van Ameyde Denmark ApS kan afhjælpes i medfør af retsplejelovens § 349, stk. 2, jf. § 348, og landsretten ændrer derfor byrettens afgørelse således, at Van Ameyde Denmark ApS og ikke B A/S skal anses for sagsøgt i sagen.«

- ! U 2021.4520 V
  - ! Personskadesag anlagt mod selskab A, som senere ønskedes ændret til selskab B
  - ! Selskab A og B var koncernforbundne.
  - ! Selskab A og B havde næsten identiske navne (Alm. Brand A/S til Alm. Brand Forsikring A/S)
  - ! Selskab A og B fremgik skiftende af brevpapir brugt til korrespondance med skadelidte
  - ! Stævningen blev sendt i kopi til selskab B's e-mail

“Landsretten finder på den anførte baggrund, at det forhold, at A ved en fejl har anført Alm. Brand A/S som sagsøgt i stævningen, ikke kan antages at have haft betydning for Alm. Brand Forsikring A/S' mulighed for at varetage sine interesser under retssagen”

U 2022.225 Ø:

Tilladt ændring af partsbetegnelse under appelsag:

» Af samme grund finder landsretten, at partsangivelsen på sagsportalen ikke har haft nogen betydning for A's procesførelse«

U 2022.455 Ø/FM 2021.114 (appelleret til Højesteret)

Sagsøgte på sagsportalen angivet som selskab A

Men i stævningen som selskab B (A og B arbejdede »administrativt sammen«)

»Landsretten finder, at en ændring af sagsøgtes identitet til B under de ovenfor anførte omstændigheder går ud over, hvad der uden samtykke fra B og A kan afhjælpes i medfør af retsplejelovens § 349, stk. 2, jf. § 348«

- U 2022.1411 Ø
- Selskabet A havde indleveret stævning under eget cvr.nr. på minretssag.dk. med krav mod selskabet B. I svarskriftet gjorde B bl.a. gældende, at A ikke var rette sagsøger, idet forsikringstager i henhold til den omhandlede forsikringspolice var selskabet C.
- ”Det tiltrædes, at det ikke fremgår klart af sagens oplysninger, at sagsøger i realiteten skulle være C ApS. Det har derfor ikke været klart for B ApS, at det var en fejl, at A ApS var anført som sagsøger.
- En ændring af sagsøger til C ApS går således ud over, hvad der uden samtykke fra B ApS kan afhjælpes i medfør af retsplejelovens § 349, stk. 2, jf. § 348”

/ Højesteret i U 2022.3836 H:

- / Spørgsmålet er ..., om det kan tillades A uden samtykke at ændre betegnelsen for sagsøgte til B A/S

» I det dokument benævnt »Stævning«, som A's advokat i forbindelse med oprettelsen af sagen i domstolens sagsportal publicerede som »Suppl. sagsoplysninger«, er sagsøgte anført som »B A/S repræsenteret ved Van Ameyde Denmark ApS«, og som sagsøgtes adresse er anført B's adresse. Det fremgår af dokumentet, der umiddelbart efter publiceringen blev sendt pr. mail til Van Ameyde Denmark som repræsentant for B A/S, at A på skadestidspunktet var ansat som rengøringsassistent i B A/S, og at virksomheden er ansvarlig som formel arbejdsgiver, der har haft ledelsesretten og tilsynsforpligtelsen«

»Under disse omstændigheder finder Højesteret, at B A/S fra sagens anlæg må have været klar over, at denne del af sagen drejer sig om virksomhedens mulige ansvar for A's arbejdsskade. Indtastningsfejlen kan således ikke antages at have haft betydning for B A/S' mulighed for at varetage sine interesser under retssagen.«

- / Ikke formuleret som berigtigelse eller udskiftning
- / Tættere på begrundelsen, at sagen reelt drejer sig om men nok kun som begrundelse for den bærende sætning
- / Substansen er vel:
- / »Ikke antages at have haft betydning«, jf. også U 2018.2828 H (»Gerdes Ejendomme ApS« / »Martin Gerdes Ejendomme ApS«)

Holst, Sagsomkostninger i hovedtræk

Fri proces og appel

/ U 2021.499 H:

En part, der har fri proces, er også dækket under et kæremål iværksat af modparten (dvs.: retsplejelovens § 331, stk. 5, om fri proces i ankesager, når modparten anker, gælder tilsvarende i kæremål)

/ FM 2022.12:

»Kæremålet er iværksat af A, og det følger modsætningsvis af U2021.499 H, at fri proces i denne situation ikke omfatter en kæresags behandling. Kæremålet er ikke omfattet af de situationer, der er nævnt i retsplejelovens § 327. Landsretten tager herefter ikke anmodningen om beskikkelse ... til følge.«

»Taberen« betaler

- ! Rammeskow Bang-Pedersen i ET 2018.171 (»Som vinden blæser«)
  - ! Retspraksis viser, at sagsøgeren får tilkendt sagsomkostninger, hvis sagsøgeren får medhold i kravets eksistens og får mindst 54 %
  - ! Får sagsøgeren medhold for mindre end 10 %, viser retspraksis, at man enten lader hver part bære egne omkostninger eller tilkender sagsøgte omkostninger.
  - ! For så vidt angår de sager, hvor sagsøgeren har fået medhold for mindst 20%, men højst 53 %, er linjen (i bedste fald) uklar er nogen klar linje i retspraksis.
  - ! Bang-Pedersen kritiserer også "nødvendighedsbegrundelsen", som i givet fald ville kunne bruges også i de sager, hvor sagsøgeren får medhold for ganske få procent.
  - ! Uensartet praksis, der ikke kan forklares ud af de enkelte sagers konkrete karakter.
  - ! Bang-Pedersen opstiller følgende skema:

»Taberen« betaler

Beløbsmæssig procent, som sagsøgeren fik medhold for.	Sagsøger tilkendt sagsomkostninger til advokatbistand mv.	Hver part bærer egne udgifter til advokatbistand og øvrige sagsomkostninger deles lige	Sagsøgte tilkendt sagsomkostninger til advokatbistand m.v.
Over 64 % (ca. 2/3 eller mere)	U 2002.74 H (66 %) FM 2013.146 V (80%)	U 2008.2281 V (66 %)	
54 % - 63 %	U-2006.2459 V (63 %) FM 2012.150 V (55 %)		
47 %-53 % (ca. 1/2)	FM 2018.40 Ø (50 %)	U 2007.213 H (50 %) FM 2011.105 Ø (53 %) FM 2012.205 V (50 %) U 2015.3674 H (47 %) U 2006.1642 V (47 %)	
36 %-48 %	U 2008.830 V (44 %) FM 2011.68 V (43 %) FM 2013.30 V (40 %)	U 2010.639 Ø (44 %) U 2012.322 V (40 %)	

Beløbsmæssig procent, som sagsøgeren fik medhold for.	Sagsøger tilkendt sagsomkostninger til advokatbistand mv.	Hver part bærer egne udgifter til advokatbistand og øvrige sagsomkostninger deles lige	Sagsøgte tilkendt sagsomkostninger til advokatbistand m.v.
30 %-35 % (ca. 1/3)	U 2008.2252 H (33%) U 2012.3303 H (33 %) FM 2013.142 Ø (35 %) FM 2016.165 V (35 %) U 2016.2632 V (33 %)	FM 2012.300 V (30 %)	
20 % - 29 %	U 2012.1977 H (27 %) FM 2013.212 Ø (27 %)	U 2009.150 H (23 %) FM 2011.150 V (22 %) U 2011.375 Ø (21 %) FM 2013.33 V (28 %) U 2014.197 Ø (25 %) U 2016.227 Ø (29 %)	U 2009.2577 Ø (21 %) FM 2012.154 V (20 %) FM 2016.44 V (22 %) H.D. af 4.03.2015 i sag 173/2014 (25%)
10 % - 19 %		U 2009.2805/2 V (14 %) U 2010.2029 V (16 %) FM 2013.232 Ø (13 %) U 2013.3194 Ø (13%) U 2016.168 V (11 %) U 2016.370 V (14 %) U 2016.680 Ø (18 %) U 2017.1365 V (14 %)	U 2014.343 V (11 %)
1 % - 9 %		U 2009.1306 V (6 %) U 2011.873 V (9 %) FM 2012.235 Ø (9 %)	FM 2012.324 V (7 %) U 2015.2004 H (8 %)

»Taberen« betaler

- ! U 2020.491 H (43 %, ingen omkostninger)
  - ! Ansættelsesretlig sag om i alt ca. 54.000 og modkrav på ca. 4.000 kr.
  - ! Arbejdstager fik i landsretten medhold for ca. 43 %

- ! U 2020.2588 H (40 %, ingen omkostninger)
  - ! Lejeretlig tvist mellem professionelle parter med påstand om 125.000 kr. (forhøjet fra 100.000 kr. i byretten)
  - ! Sagen blev forligt for landsretten mod betaling af 50.000 kr.

»Taberen« betaler

- ! U 2021.1751 H (27 %, omkostninger)
  - ! Sag om arbejdsulykke, hvor påstanden undervejs blev nedsat. Tvist om bl.a. ansvar, årsagssammenhæng og forudbestående lidelser
  - ! *Tyngdepunktet* havde ifølge Højesteret været ansvaret, derfor sagsomkostninger

- ! U 2021.3615 H (3,5 %, ingen omkostninger)
  - ! Personskadesag efter trafikulykke (ingen tvist om ansvar) og med acontobetaling på 100.000 kr. Herefter tvist om årsagssammenhæng og forældelse
  - ! Sag anlagt med påstand om 1,7 mio. og dom for ca. 60.000 kr.

»Taberen« betaler

- ▮ Højesterets flertal (3-2)
  - ▮ lagde efter landsrettens oplysning herom til grund, at sagens tyngdepunkt vedrørte årsagssammenhæng, og fandt, at der ikke var grundlag for at tilsidesætte landsrettens afgørelse om, at ingen af parterne skulle betale sagsomkostninger for byret eller landsret til den anden part.
- ▮ Mindretallet fandt, at sagsøgte nærmest havde vundet sagen, og at sagsøgeren skulle betale delvise sagsomkostninger.

»Taberen« betaler

»Højesteret har bl.a. i dom af 11. januar 2021 (UfR 2021.1751) fastslået, at der i tilfælde, hvor der gives delvist medhold i et krav, og hvor der har været tvist både om grundlaget for kravet og om dets opgørelse, som udgangspunkt skal tilkendes vedkommende sagsomkostninger i forhold til det vundne beløb, hvis tyngdepunktet har ligget på spørgsmålet om kravets grundlag. Der kan som anført i dommen dog foreligge oplysninger om processkridt og ekstraomkostninger for modparten, som kan føre til at fravige dette udgangspunkt.

Højesteret finder, at det må bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at fravige det nævnte udgangspunkt, og om dette i givet fald skal føre til, at hver part betaler egne omkostninger, eller at modparten bliver tilkendt et sagsomkostningsbeløb. I vurderingen indgår størrelsen af det vundne beløb i forhold til det samlede, påståede krav, og om der er grund til at antage, at et sagsanlæg kunne være undgået, hvis der forinden alene var blevet rejst et krav svarende til det vundne beløb. Desuden indgår bl.a. sagens karakter, og hvilket arbejde der har været forbundet med sagens enkelte dele.«

»Taberen« betaler

- ! U 2021.4076 H (5,5 %, ingen omkostninger)
  - ! Sag om mangelfuld bekæmpelse af skimmelsvamp (tab af ejendomsværdi)
  - ! Forligt mod betaling af 22.000 kr. ud af oprindeligt 400.000 kr.

»Taberen« betaler

»Højesteret lægger efter det anførte i byrettens afgørelse til grund, at sagen omfattede to hovedspørgsmål; om der var begået en faglig fejl, og i givet fald udmåling af erstatning.

Højesteret finder af de grunde, som er anført af byretten, at forliget må anses at indebære, at B har fået medhold med hensyn til spørgsmålet, om der var begået faglige fejl, og at A har fået mest medhold med hensyn til spørgsmålet om erstatningsudmålingen. Forliget må derfor indebære, at parterne har fået nogenlunde lige meget medhold. Det kan ikke føre til andet resultat, at B alene har fået medhold i en mindre del af sit oprindelige krav på 400.000 kr.«

»Taberen« betaler

- ! Medhold for op til 15 %
  - ! Ofte skal hver part bære egne omkostninger
  - ! Navnlig når sagsøger får medhold i spørgsmålet om ansvarsgrundlag efter en del skriftveksling herom

- ! Medhold for mellem 15-40 %
  - ! Sagsøger kan jævnligt tilkendes sagsomkostninger ift. Vundet beløb
  - ! "Tilbagefaldsreglen" er nok, at ingen part betaler

Ophævelse på grund af »vinderens« forhold

/ RPL § 312, stk. 3

- / Retten kan dog bestemme, at den tabende part ikke eller kun delvis skal erstatte modparten de påført eudgifter ...

/ RPL § 318, stk. 1

- / Den part, som på uforsvarlig måde ...

»Vinderens« forhold

/ U 2020.768 H

- / A kom til skade ved en ulykke med en uforsikret knallert. B underskrev en erklæring om, at han havde været fører, mens A havde været passager.
- / A anlagde sag mod DFIM om erstatning, og DFIM adciterede B. B forklarede, at hans tidligere erklæring havde været urigtig. Garantifonden blev frifundet i landsretten.

/ Højesteret:

»Højesteret finder, at B ved at **afgive en bevidst urigtig erklæring** om, at han havde været fører af knallerten, i særlig grad har givet anledning til, at DFIM blev sagsøgt, at DFIM adciterede B, og at sagen som følge af byrettens bevisresultat blev indbragt for landsretten. ...

Højesteret finder på den anførte baggrund, at der i medfør af retsplejelovens § 312, stk. 3, er grundlag for at bestemme, at **DFIM ikke skal betale sagsomkostninger** til B for byret og landsret.«

»Vinderens« forhold

/ U 2021.4704 Ø

/ Sagsøgte havde inden sagen telefonisk oplyst ikke at være rette aftalepart og det var aftalt, at sagsøgte skulle sende nærmere information (tro- og loveerklæring + kopi af politianmeldelse)

/ Sagsøgte svarede aldrig før under sagen, hvorefter sagsøger hævdede

/ Landsretten (Dissens):

» Herefter ... finder vi, at A unødigt har foranlediget sagsanlægget og i øvrigt handlet således, at han **bør erstatte Hi3G Denmark ApS' udgift** til retsafgift, 400 kr., og et skønsmæssigt beløb på 2.000 kr. ekskl. moms til dækning af advokatudgifter til at udarbejde stævning og replik«

»Vinderens« forhold

/ U 2021.4710 V (Fildelings sag)

/ Sagsøgte fremlagde *i landsretten* skærmbillede med dokumentation for, at han ikke fysisk havde været til stede på tidspunktet

/ Intet grundlag for at fravige UP om sagsomkostninger til vinderen

/ SKM 2021.586 Ø

» Herefter ... finder vi, at A unødigt har foranlediget sagsanlægget og i øvrigt handlet således, at han **bør erstatte Hi3G Denmark ApS' udgift** til retsafgift, 400 kr., og et skønsmæssigt beløb på 2.000 kr. ekskl. moms til dækning af advokatudgifter til at udarbejde stævning og replik«

Isoleret bevisoptagelse

- ! Udgangspunktet: UR 2001.2371 H og en lang række efterfølgende domme:
  - ! Kan det udelukkes, at rekvirenten har et krav?

- ! U 2020.1079 V
- ! Genstand: Var et nedbrydningsfirma ansvarlig for pletter i lakken på en bil som følge af støv fra nedbrydningsfirmaet?
  - ! Skønserklæringerne udtalte, at årsagen til pletter på lakken ikke entydigt kunne fastlægges
- ! Rekvirenten blev tillagt sagsomkostninger, idet det ikke kunne udelukkes, at støv var årsag til skaderne

Isoleret bevisoptagelse

- / U 2021.4525 H
- / Genstand Var et værditab som følge af opsætning af vindmøller større end fastslået af taksationsmyndigheden?
  - / Skønsmanden vurderede, at værditabet var større
  - / Højesteret henviste til, at det ifølge retspraksis ikke er tilstrækkeligt til at tilsidesætte taksationsmyndighedens skøn over værditab i forbindelse med vindmøller, at der foreligger en skønserklæring med en anden konklusion om værditabets størrelse
- / Rekvirenten blev derfor pålagt sagsomkostninger

Isoleret bevisoptagelse

- / FM 2021.19 V
- / Rekvirenten havde forinden fremsat krav mod en ejerforening om betaling af 90.000 kr.
  - / Ejerforeningen anmodede om en specificering af udgifterne og oplyste, at man ville "tage aktion", hvis der kunne påvises mangler
  - / Ved skønsforretningen blev de samlede udgifter fastsat til cirka 10.000 kr.
- / Landsretten: Det kan ikke udelukkes, at rekvirenten ville kunne gøre et ansvar gældende over for ejerforeningen, men ejerforeningen måtte anses for at have fået mest medhold
  - / Rekvirenten skulle selv afholde udgifter til retsafgift og skønsmand, mens parterne i øvrigt hver skulle bære egne udgifter til advokat

Isoleret bevisoptagelse

- U 2021.1052 V: En sagsøgt, der vinder den efterfølgende retssag, og som er blevet pålagt sagsomkostninger i en isoleret bevisoptagelse, har krav på tilbagebetaling af disse sagsomkostninger
- U 2020.884 Ø og UfR 2020.879 V: En anmodning om udmåling af omkostninger efter retsplejelovens § 343, stk. 3, er ikke undergivet en 3-måneders frist
- U 2020.2622 Ø: Der er ikke hjemmel til at pålægge skønsindstævnte foreløbigt at afholde delvise udgifter i en sag om isoleret bevisoptagelse